

Danyýel kitaby — Altmışynjy bölüm

Danyýeliň Dogasy we Sekizinji Patyşalygyň Syry: Ahyrzamanlaryň Aýanlygy

Jeff Pippenger

2024-01-24

Ylham kitabyň on ýedinji we on sekizinji bablarynda bir perişde Ýuhanna papalygyň höküm edilşi baradaky görnüşi getirýär. Onuň soňky höküminiň beýan edilişinde Mukaddes Kitabyň pygamberliklerindäki patyşalyklar şekillendirilýär.

Ine, paýhasa eýe bolan akyl şudur. Ýedi baş — zenanyň üstünde oturan ýedi dagdyr. Şeýle hem ýedi patyşa bar: olaryň başy ýykyldy, biri bardyr, beýlekisi entek gelmedi; ol gelende bolsa, az wagt galmalydyr. Bolan hem-de häzirki wagtda ýok bolan haýwan bolsa, hut özi sekizinjidir, şeýle-de ol ýediden biridir we heläketlige gidýändir. Ylham 17:9–11.

Ýahýa ruhy taýdan 1798-nji ýyla alnyp barylýdy; şol ýerde oňa papalyk zenany göteren wagşy haýwanyň üstündäki ýedi kelläniň ýedi patyşadygy öwredildi. Mukaddes Kitap pygamberliklerinde patyşa bir patyşalykdyr, patyşalyk hem bir kellädir. 1798-nji ýylda baş patyşalyk ýykylypdy, biri bolsa şol wagtda höküm sürýärdi. Ýedinji patyşalyk entek geljekdedi we ol on patyşa arkaly şekillendirilipdi. Soňra Ýahýa sekizinji patyşalygyň ýediden bolan papalyk wagşy haýwandygyny habarly edildi. Papalyk başinji patyşalykdy we oňa ölüm ýarasyny ýetirilipdi; şeýlelikde, onuň ölüm ýarasyny bejerilende, ol ýediden bolan sekizinji kellä öwrülýär.

Danyýyň ikinji babynda ilkinji dört patyşalyk Babylyn, Mado-Persiýa, Gresiýa we Rimdir. Şol dört göni manydaky patyşalyk, ruhy taýdan hem dört patyşalygy aňladýar, we olar bilelikde Ylham kitaby on ýedinjindäki sekiz patyşany, ýagny başlary kesgitleýär, çünki Isa elmydama bir zadyň soňuny şol zadyň başlangyjy bilen şekillendirýär. Danyýy kitabyň ikinji baby Mukaddes Kitap pygamberligindäki patyşalyklar barada ilkinji agzalmadyr, Ylham kitabyň on ýedinji baby bolsa iň soňkusydyr; şonuň üçin olar biri-birine laýyk gelmelidir, sebäbi Hudaý hiç wagt üýtgemeyär.

1798-nji ýylda ýykylyp geçen başinji patyşalyk ruhy Wawil, ýagny papalykdy. 1798-nji ýylda häkimiýetde bolan altynjy patyşalyk, Midelileriň we Parsylaryň iki şahly patyşalygy arkaly öňden nyşanlanan iki şahly patyşalykdy. 1798-nji ýylda entek gelmedik, on patyşadan ybarat ýedinji patyşalyk bolsa, Isgender Zülkarneýniň bir dünýälik hökümeti bolan Gresiýa arkaly öňden nyşanlanan bir dünýälik hökümetdir. Ýediden bolan sekizinji baş bolsa, ölüm howply ýarasyny alan, emma şol ölüm howply ýara sagaldylanda ýene dirilen başinji patyşalykdy.

Uly jelebiň höküm edilmegi ýekşenbe güni baradaky kanun krizisiniň “sagatynda” bolup geçýär; ýagny bu döwür Amerikanyň Birleşen Ştatlarynda ýekşenbe güni baradaky kanunyň girizilmegi bilen başlap, adamzat üçin merhemet synagynyň ýapylyança taryhyň dowamynda dowam edýän wagtda aralygydyr. Şol “sagatda”, Daniýelde “bu patyşalaryň günleri” diýlip görkezilen döwürde, Hudaý Öz patyşalygyny gurar. Şol “sagatda” giçki ýagmyr dökülip dur.

“Soňky ýagmyr arassa bolanlaryň üstüne gelýär — şonda hemmesi-de ony öňküsi ýaly kabul eder.”

«Dört melek serbest bıraktığında, Mesih kendi krallığını kuracaktır. Ellerinden gelenin tümünü yapanlardan başkası son yağmuru almayacaktır.» Spalding and Magan, 3.

Soňky ýagşyň dökülmegi tapgyrlaýyn häsiýete eýedir, çünki ol höküm bilen laýyk gelýär, höküm hem tapgyrlaýyn häsiýete eýedir. Milleritler özleriniň Daniýel kitabynyň ikinji babyndaky heýkeliň aýaklarynyň döwründe ýaşaýandyklaryna düşünyärdiler. Olar Rimiň ýerdäki in soňky patyşalykdygyna ynanýardylar, we olar dogrydylar, emma düşüňjeleri çäklidi.

«Bu patyşalaryň günlerinde» diýen söz düzümi Rim patyşalygynyň taryhynda hakykatdan hem ýüze çykýar, emma bu butparaz ýa-da papalyk Rimiň taryhy däl, eýsem häzirki zaman Rimiň taryhydyr. Milleritler butparaz Rimi we papalyk Rimi bir patyşalyk hökmünde ulanypdyrlar, we şeýle etmek bilen, öz düşüňjelerini goldamak üçin Ezeziel kitabyndaky Ýahudanyň in soňky patyşasy (Sidkiýa) baradaky bir parçany ulanypdyrlar.

Sen, eý ysraýylyň haramzade, zalym begi, seniň günün geldi, haçanda günäniň soň ýeter, Reb Hudaý şeýle diýýär: başdaky daşy aýyr, täji çykar; bu öňküsi ýaly bolmaz; pesdäkini beýgelt, beýikdäkini bolsa peselt. Men ony ýumuraryn, ýumuraryn, ýene ýumuraryn; ol indi bolmaz, tä öz hak eýesi gelýänçä; men ony oňa bererin. Ezeziel 21:25–27.

Sedekiýadan başlap, höküm sürmäge “hukugy bolan” Mesihe eltjek üç patyşalyk “agdarlar”; ýagny Wawilon, Midiýa-Pars we Gresiýa hemmesi Rim patyşalygyna çenli ýykylar, hem-de şol dördünji patyşalygyň taryhynyň dowamynda Mesihe gelip, bir patyşalyk gurar. Ol hut şony etdi.

Milleti heläklige çalt alyp barýanlaryň arasynda in öndäki adam olaryň patyşasy Sedekiýady. Ol pygamberleriň üsti bilen berlen Rebbiň maslahatlaryny bütinleý terk edip, Nebukadnesara bergili bolan minnetdarlyk borjuny unudyp, Ysraýyl Hudaýy Rebbiň adyndan eden wepalylyk baradaky dabaraly kasamyny bozup, Ýahudanyň patyşasy hökmünde pygamberlere, öz haýyrdaryna hem-de öz Hudaýyna garşy pitne turuzdy. Öz paýhasynyň biderekliginde ol Ysraýylyň abadançylygynyň gadymy duşmanyndan kömek gözläp, “özüne atlar we köp halk bersinler diýip, Müsüre ilçilerini iberdi.”

“Ol üstünlik gazanarmy?” Reb her mukaddes amanata şeýle bihaýalyk bilen hyýanat eden adam hakda sorady; ‘şeýle işleri edýän adam gutulyp bilermi? ýa-da ähti bozup, halas edilermi? Men diri bolşyma,’ diýýär Reb Hudaý, ‘ony patyşa eden patyşanyň ýaşýan ýerinde, onuň antyny ýigrenen, onuň ähtini bozan şol adam, hut onuň ýanynda, Wawilonyň ortasynda öler. Şeýle-de Faraon öz güýçli goşuny we uly jemagaty bilen uruşda oňa kömek etmez: ... çünki ol antga äsgermezlik edip, ähti bozdy; ynha, ol elini beripdi, soň bolsa şu zatlaryň baryny etdi, ol gutulmaz.’ Ezeziel 17:15–18.”

“‘Haram erbet şazada’ üçin soňky hasaplaşyk günü gelip ýetipdi. Reb şeýle diýip buýurdy: ‘Selläni aýyr’ we ‘täji çykaryp al’. Mesih Özi Öz patyşalygyny berkarar edýänçä, Ýehuda ýene patyşaly bolmaga rugsat berilmejekdi. Dawudyň öýüniň tagty hakynda ylahy perman şeýle diýýärdi: ‘Men ony agdararyn, agdararyn, agdararyn’; ‘we ol, oňa haky bolan gelýänçä, indi bolmaz; men ony Oňa bererin.’ Ezeziel 21:25–27.” Prophets and Kings, 450, 451.

Miller dogrydy, emma onuň düşüňjesi çäklidi, çünki Mesih adamlaryň arasynda gezip ýören wagty esaslandyran patyşalygy soňky ýer ýüzüniň patyşalygy däl. Butparaz Rimiň patyşalygyndan soň

heniz dört patyşa bolmalydy. Şeýle-de bolsa, Mesih haçda “rehmet” patyşalygyny hakykatdanam esaslandyrdy, ýöne şol patyşalyk Ylham on ýedidäki on patyşanyň günlerinde hem, giçki ýagşyň döwründe hem esaslandyrylmady. Mesihiň ahyrky günlerde esaslandyryan patyşalygy Onuň “şöhrat” patyşalygydyr. Waýt uýa bu iki patyşalyk barada-da gönüden-göni aýdýar.

Milleritler Mesihiň dördünji patyşalygyň taryhynyň dowamynda bir patyşalyk gurandygyny düşündiler, we olar dogrydylar, emma olaryň düşüňjesi çäklidi. Dördünji patyşalygyň taryhynda Mesih “merhemet” patyşalygyny berkarar etdi, sekizinji patyşalygyň taryhynda bolsa Öz “şan-şöhrat” patyşalygyny berkarar etdi. Ol “merhemet” patyşalygyny berkarar eden taryhynda, Mukaddes Ruh Pentikost gününde döküldi. Pentikost, Onuň “şan-şöhrat” patyşalygyny berkarar edýän taryhynda döküljek soňky ýagşyň öňden berlen nyşanydyr.

Pentekost habary Mesihiň sözme-söz direlişiniň habarydy. Soňky ýagşyň habary, iň bolmanda bölekleýin, wagşyda ýerine ýetýän, ýediniň sekizinjisi bolan barada pygamberlik bilmejege bilen, şeýle hem ýer wagşysynyň iki şahy bilen aňladylýan nyşanlaýyn direlişin habarydyr. Dördünji we sekizinji patyşalyklar Mesihiň Öz patyşalygyny berkarar edýän ýerleridir.

Reb tarapyndan şäirtleriň adyndan edilen yglan ähli taraplary boýunça dogrydy, we onuň görkezýän wakalary hut şol wagt bolup geçýärdi. Olaryň habary şeýle bolupdy: «Wagt doly ýerine ýetdi, Hudaýyň Patyşalygy golaýlady». «Wagtyň» — Mesih, ýagny «Ýag çalnan» Birine çenli dowam etmeli bolan Daniýel 9-daky altmyş dokuz hepdäniň — tamamlanmagynda, Mesih Ýordanda Ýahýa tarapyndan çokundyrylandan soň Ruh bilen ýaglandy. Olar tarapyndan golaýlady diýip yglan edilen «Hudaýyň Patyşalygy» hem Mesihiň ölümi arkaly bina edildi. Bu patyşalyk, olaryň ynanmaga öwredilişi ýaly, ýer ýüzündäki imperiýa däl. Şeýle hem ol, «asmanyň aşagyndaky ähli patyşalygyň patyşalygy, hökmürowanlygy we beýikligi Beýikleriň Iň Beýiginiň mukaddesleriniň halkyna berler» diýlen wagty bina ediljek geljekki, ölmez-ýitmez patyşalyk hem däl; şol ebedi patyşalykda «ähli hökümdarlyklar Oňa hyzmat ederler we Oňa boýun egerler». Daniýel 7:27. Mukaddes Kitapda ulanylyşy ýaly, «Hudaýyň Patyşalygy» diýen aňlatma hem merhemet patyşalygyny, hem-de şöhrat patyşalygyny aňlatmak üçin ulanylýar. Merhemet patyşalygy Ýewreýlere ýazylan hatda Pawlus tarapyndan görkezilýär. Özümiziň ejizliklerimiziň duýgudaşlygyny paýlaşýan rehimdar araçy bolan Mesihi görkezenden soň, resul şeýle diýýär: «Şonuň üçin rehim tapmak we merhemete gowuşmak üçin merhemet tagtyna batyrçaýlyk bilen golaýlaşalyň». Ýewreýler 4:15, 16. Merhemet tagty merhemet patyşalygyny aňladýar; çünki tagtyň bolmagy patyşalygyň barlygyny göz önünde tutýar. Mesih Öz timsallarynyň köpüsünde adamlaryň ýüreklerinde ylahy merhemetiň işini aňlatmak üçin «asmanyň Patyşalygy» diýen aňlatmany ulanýar.

Şeýlelik bilen, şöhrat tagty şöhrat patyşalygyny aňladýar; we bu patyşalyk Halasgäriň şu sözlerinde agzalýar: “Ynsan Ogly Öz şöhratynda we ähli mukaddes perişdeler Onuň bilen gelende, şonda Ol Öz şöhratynyň tagtynda oturar; Onuň önünde ähli milletler ýygnanar.” Matta 25:31, 32. Bu patyşalyk heniz geljekdedir. Ol Mesihiň ikinji gezek gelşine çenli bina edilmez.

Merhemet patyşalygy, günä adamzadyň başyna düşen badyna, günäkär nesli halas etmegiň meýilnamasy düzülende, dessine esaslandyryldy. Şonda ol Hudaýyň niýetinde hem-de wadasy arkaly bardy; iman arkaly bolsa adamlar onuň raýatlary bolup bilýärdiler. Şeýle-de bolsa, ol Mesihiniň ölümüne çenli hakykatda berkarar edilmedi. Halasgär hatda ýer ýüzündäki gullugyna girişenden soň hem, adamlaryň tersligi we nankörlügi sebäpli ýadap, Kalwariýanyň gurbanlygyndan ýüz öwrüp bilerdi. Getsemani bagynda hasrat käsesi Onuň elinde sandyrapdy. Hatda şol pursatda-da Ol maňlaýyndaky ganly deri süpürüp, günäkär nesli öz etmişlerinde heläk bolmaga taşlap bilerdi. Eger Ol şeýle eden bolsady, ýykylyp düşen adamlar üçin hiç bir halas bolmazdy. Emma Halasgär Öz janyny tabşyranda we soňky demi bilen: «Tamam boldy» diýip gygyranda, şonda halas boluş meýilnamasynyň ýerine ýetirilmegi kepillendirildi. Erem bagynda günäli jübüte berlen halas wadasy tassyklanyldy. Ondan öň diňe Hudaýyň wadasy arkaly bar bolan merhemet patyşalygy şonda berkarar edildi.

Şeýlelikde, şägirtleriň öz umytlarynyň soňky heläkçiligi hökmünde garan Mesihiniň ölümü, hut olaryň şol umydyňy ebedilik berkiden waka boldy. Bu waka olara gazaply bir lapykeçlik getiren hem bolsa, olaryň ynanjynyň dogrudygyny tassyklaýan subutnamanyň in ýokary nokady boldy. Olary matama we umytsyzlyga dolduran şol waka, Adam nesliniň her bir çagasyna umyt gapysyny açan waka boldy; ähli döwürlerde Hudaýa wepaly bolanlaryň geljekki ýaşaýşy we ebedi bagty hem şonda jemlenýärdi.

“Çäksiz rehim-merhemediň maksatlary, hatda şägirtleriň lapykeçligi arkaly hem, öz ýerine ýetmegine ýetip barýardy. Olar ýürekleri bilen Onuň taglymatynyň, ‘hiç bir adamyň geplemedik ýaly gepleýän’ ilahi merhemeti we gudratly güýji tarapyndan özüne çekilen bolsalar-da, olaryň Isaga bolan söýgüsiniň sap altynynyň arasyna dünýä buýsanjynyň we nebisjeň islegleriň pes garyndysy hem goşulypdy. Hatda Pesah otagynda, olaryň Mugallymy eýýäm Getsemanäniň kölegesine girip barýan şol dabarly sagatda-da, olaryň arasynda ‘özlerinden haýsysynyň beýik hasap edilmelidigi barada dawa’ bardy. Luka 22:24. Olaryň göz önüni tagt, täç we şöhrat doldurýardy, emma edil olaryň önünde bagyň masgaraçylygy we jebri, kazyýet zaly, Kalwariýanyň haçy ýatyrdy. Hut olaryň ýürek tekepbirligi, dünýä şöhratyna bolan teşneligi olary öz döwrüniň ýalan taglymatyna şeýle berk ýapyşmaga, hem-de Halaskäriň Onuň Patyşalygynyň hakyky häsiýetini görkezýän we Onuň jebri hem ölüm tarap önünden salgyylan sözlerini ünsden düşürmäge eltipdi. Bu ýalňyşlyklar bolsa olaryň düzedilmegi üçin rugsat edilen, agyr, ýöne zerur synaga getirdi. Şägirtler öz habarynyň manysyna ýalňyş düşünen we öz garaşýan zatlarynyň amala aşmagyna düşünişip ýetmedik bolsalar-da, özlere Hudaý tarapyndan berlen duýduryşy wagyz edipdiler, hem Reb olaryň imanlaryny sylaglar we boýun egijiliklerini hormatlar. Olara direlen Rebleriniň şöhratly Hoş Habaryny ähli halklara jar etmek işi ynanylyp tabşyrylmaly boldy. Olar üçin şeýle aý bolup görünen bu tejribe, hut şu işe taýýarlamak üçin rugsat edilipdi.” The Great Controversy, 347, 348.

Ylham kitabynda “paýhasa eýe bolan akyl” “bir adamyň sanyny” hasaplaýar we “ol adamyň” ýediden bolan sekizinji patyşalykdygyny tanaýar. “Günäniň adamy” ýer ýüzüniň patyşalarynyň we söwdagärleriniň üstünden höküm sürýän sekizinji patyşalygyň başydyr; ýedi ýygnak yzarlanmagyň masgarasyndan gaça durmak üçin şolar bilen birleşýär, we ol köp suwlaryň üstünde otyrandyr.

Ol maňa şeýle diýýär: “Sen gören, jelep oturan suwlar halklardyr, köpçüliklerdir, milletlerdir we dillerdir.” Ylham 17:15.

“Günä adamy” syýasy, pul-maliýe, dini we jemgyýetçilik dünýäsi üstünden höküm sürýär, hem-de haýwanyň, onuň keşbiniň, onuň nyşanyň we adynyň sanynyň üstünden ýeňiş gazananlardan başga ähli adamlar onuň ygtyýarynda bolýar.

Soňra men ot bilen garyşan aýna deňizine meňzeş bir zady gördüm; haýwanyň üstünden, onuň keşbiniň üstünden, onuň nyşanyň üstünden we onuň adynyň sanynyň üstünden ýeňiş gazananlar bolsa, Taňrnyň arfalaryny tutup, aýna deňziniň üstünde durdylar. Olar şeýle diýip, Taňrnyň hyzmatkäri Musanyň aýdymy bilen Guzynyň aýdymyny aýdýarlar: «Eý Gudratygüýçli Reb Hudaý, Seniň işleriň beýikdir we täsinler bilen doludyr; eý mukaddesleriň Patyşasy, Seniň ýollaryň adalatlydyr we hakdyr». Ylham 15:2, 3.

Isa Mesihniň Ylhamy açylanda, “bilimiň artmagyna” düşüňän “parasatlular” — “düşünjesi” bolan we “haýwanyň sanyny hasaplaýanlardyr; çünki ol bir adamyň sanydyr; onuň sany alty ýüz altmyş altydyr.” Şol “düşünje”, Isa pygamberligi açanda hemişe bolup geçýän üç basgançakly synag işiniň bir bölegini aňladýar. Şonuň üçinem olaryň “onuň adynyň sanynyň” üstünden “ýeňiş gazanandygy” belleniýär.

Ýeňiş gazanmak synagdan geçmegi aňladýar, we “parasatly” hem-de “düşüňän” bolanlar 666 sany bilen baglanyşykly ýeňşi gazanýarlar; aýat hem sekiz patyşalygyň bardygyny, sekizinjiniň bolsa ýediden bolandygyny kesgitleýär. Şol “syry” Danyýel kitabynyň ikinji babynda görkezilýär, çünki Danyýeliň dilegi “syry” düşüňmek üçindi. Sekiz patyşalygyň bardygy, sekizinji patyşalygyň ýediden bolandygy we şol patyşalygyň sanynyň 666-dygy baradaky ylham Danyýeliň öz dilegi arkaly alan zady hökmünde görkezilýän syrydyr, we Danyýel Hudaýyň soňky günleriniň “parasatlysyny” aňladýar.

Daniýel soňky günleriň “parasatlylaryny” aňladýar; olara Daniýeliň ikinji bapdaky syr açylypdyr, şol syr bolsa Mukaddes Kitabyň pygamberliklerindäki patyşalyklar barada iň soňky hem-de ilkinji salgylanmanyň şekildäki sekiz patyşalygyň bardygy baradaky ylhamdyr. Bu ylham Daniýeliň ikinji baby baradaky Millerçi düşüňjani goldaýar, ýöne ol ykrar edilenden soň on esse has ýagty şöhle saçýar. Onuň şöhleliliginiň on esse has ýagty bolmagy, “parasatlylaryň” ýeňiş gazanýan synagyňy aňladýar; çünki ýediden bolan sekizinji patyşalyk, şol bir wagtda aňdaryň, haýwanyň we ýalan pygamberiň üç taraplaýyn birleşigi bolan altynjy patyşalykdyr. Şeýlelikde, аждаpha, haýwan we ýalan pygamberiň bary hem altynjy patyşalykdyr we bilelikde 666-ny aňladýar.

Nebukadnesar Danieliň ikinji babyndaky ylham arkaly synag edildi, emma ol bu synagdan geçip bilmedi. Danieliň ikinji babynda Daniel şekiliň syrynyň synagyndan geçýän “akyldarlary” aňladýar. Üçünji bapda bolsa Nebukadnesar hut şol bir synagdan geçip bilmeýän erbetleri aňladýar. Nebukadnesar, birinji patyşalygyň ilkinji patyşasy hökmünde, iň soňky patyşalygyň soňky patyşasyny aňladýar. Şonuň üçin ol “günä adamy,” ýedi ýygnaýyň berk ýapyşýan pygamberlikdäki şol adamy aňladýar. Adam altynjy günde ýaradyldy, şonuň üçin alty sany adamzadyň sanydyr. Nebukadnesaryň sany altydyr. Nebukadnesar 666 sanynyň synagyndan geçip bilmedi we ahyzramanyň erbetlerini aňlatdy. Günä adamynyň nyşany hökmünde onuň sany

altydyr.

Patyşa Nebukadnesar altynadan bir heýkel ýasatdy; onuň beýikligi altmyş tirsek, ini bolsa alty tirsekdi; ol ony Bawil welaýatyndaky Dura düzlüginde dikdirdi. Daniýel 3:1.

Altyn heýkeliň boýy altmyş tirsek, ini bolsa alty tirsekdi, we ol sany alty bolan Nebukadnesar tarapyndan ýasaldy. Bu heýkel ikinji bapdaky heýkeliň nuruna garşy çykmak bilen dikeldildi, we heýkeliň üç esse beýan edilişi, Nebukadnesaryň sanynyň altydygyna düşüneninde, alty, alty, alty bilen deňleşýär.

Bu öwrenişi indiki makalada dowam etdireris.

Bakydy dowam etmeli imperiýany we nesilşalygy berkarar etmek pikiri, ýer ýüzüniň milletleri öz goşunlarynyň önünde durup bilmedik şol gudratly hökümdara örän güýçli täsir etdi. Çäksiz hyjuwdan we bähbitparaz tekepbirlikden dörän joşgun bilen, muny nähili amala aşyrmalydygy barada ol öz paýhasly adamlary bilen maslahatlaşdy. Uly heýkeliň düýşi bilen baglanyşykly täsin ylahy takdyrlary unudyp; şeýle hem Ysraýylyň Hudaýynyň Öz hyzmatkäri Daniýel arkaly şol heýkeliň manysyny aç-açan beýan edendigini, hem-de bu düşündiriş bilen baglylykda döwletiň beýik adamlarynyň masgaraçylykly ölümünden halas edilendigini unudyp; öz güýjüni we hökmürowanlygyny berkarar etmek isleginden başga ähli zady ýatdan çykaran patyşa bilen onuň döwlet geňeşçileri mümkin bolan ähli serişdeler arkaly Wawilony in ýokary derejä galdyrmaga we ähliumumy wepalylyga mynasyp etmäge çalyşmak kararyna geldiler.

Hudaýyň ýer ýüzüniň halklary baradaky maksadyny patyşa bilen halka açyp görkezmek üçin aýan eden nyşanly beýany indi adam güýjüniň şöhratlandyrylmagyna hyzmat etdirmeli edilýärdi. Danyýeliň düşündirişi ret edilip, unudylymalydy; hakykat nädogry düşündirilip, nädogry ulanylmalydy. Gök tarapyndan adamlaryň akyllarynda geljekdäki möhüm wakalary açyp görkezmek üçin niýetlenen nyşan, Hudaýyň dünýäniň kabul etmegini isleýän biliminiň ýaýramagyna päsgel bermek üçin ulanylmalydy. Şeýlelikde, şan-şöhratparaz adamlaryň oýlap tapmalary arkaly Şeýtan adam nesli babatda ylahy maksady puja çykarmaga çalyşýardy. Adamzadyň duşmany ýalňyşlyksyz, arassa hakykatyň gutkarmaga kuwwatly bir güýçdigini bilýärdi; emma ol özüni beýgeltmek we adamlaryň niýetlerini ilerletmek üçin ulanylanda, ýamanlyk üçin bir güýje öwrülýär.

“Öz baý hazynasyndan Nebukadnesar görnüşde ozal wahyda görkezilen zada umumy alamatlary boýunça meňzeş, diňe onuň düzülen maddasy babatda bir aýratynlykda tapawutlanýan uly bir altyn heýkeli ýasatdy. Özleriniň butparaz hudaýlarynyň ajaýyp şekillerine öwrenişen haldyýlar ön hiç haçan beýikligi altmyş tirsek we ini alty tirsek bolan bu şöhle saçýan heýkel ýaly şeýle haýbatly we beýik zat öndürmändiler. Şeýle hem, butlara ybadat etmegiň hemme ýerde giňden ýaýran bir ýurdunda, Dura düzlüginde, Wawilonyň şöhratyny hem-de onuň beýikligini we kuwwatyny aňladýan, gözle we bahasyna ýetip bolmajak bu şekiliň ybadat edilýän bir nesne hökmünde mukaddeslenmegi geň däl. Muňa laýyklykda hem şeýle tertip goýuldy, we bagyş ediliş günü hemmeler heýkeliň önünde tagzym etmek arkaly Wawilon häkimiýetine bolan in ýokary wepalylygyny görkezmelidigi barada bir perman çykaryldy.” Pygamberler we Patyşalar, 504, 505.